

ФИЛОЗОФИЈА

Годишњи фонд часова: **62 или 60**

Разред: **трећи или четврти**

Циљеви учења:

- Упознавање са смислом основних филозофских питања, историјом филозофије, најчувенијим филозофима, филозофским правцима и дисциплинама.
- Увођење у методу филозофије као мисаоне делатности која се развија постављањем питања, увиђањем проблема, аргументацијом у корсит сопствених и супротних теза са крајњим циљем да се дође до истине.
- Оспособљавање ученика за самостално, критичко размишљање и формирање ставова о друштвеним проблемима, развијање грађанске свести о значају слобода, солидарности и екологије за развој хармоничног друштва
- Показивање да се у филозофији као теоријско-мисаоној делатности стварају водеће вредности, идеје и истине на којима се темељи европска култура

ТЕМА	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће бити у стању да:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
Увод у филозофију	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са основним појмовима о филозофији и њено разликовање од других наука, уметности и религије • Упознавање ученика са филозофским питањима, филозофским дисциплинама и различитим филозофским гледиштима 	<ul style="list-style-type: none"> • одреди појам и предмет филозофије • наведе филозофске дисциплине и разликује правце унутар дисциплина 	<ul style="list-style-type: none"> • Име и појам филозофије • Однос филозофије према науци, уметности и религији • Филозофске дисциплине и правци 	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе / учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (28 - 29 часова) • разговори, тестови и дебате (20 - 21 час) • радионице (8 часова) • приказивање филмова (4 часа) <p>Подела одељења на групе Одељење се дели на групе од по 4 ученика приликом реализације:</p> <ul style="list-style-type: none"> • радионица <p>Место реализације наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава и радионице се реализују у учионици <p>Препоруке за реализацију наставе</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дијалог са ученицима, самостални рад, организовање дебате

<p>Античка и средњовековна филозофија</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са историјом античке и средњовековне филозофије Оспособљавање ученика за учествовање у аргументованој и толерантној дискусији 	<ul style="list-style-type: none"> разликује песничко-митолошке визије о настанку света од појмовног мишљења објасни појмове почела (архе-а) и да упореди различита схватања овог појма код претскократских мислиоца опише садржај појмова логос, физис, космос разликује супротности: једно - мноштво, кретање - мировање, коначно - бесконачно, променљиво - непроменљиво примењује неку од Сократових метода (мајеутика, иронија, индукција) издвоји главне оптужбе против Сократа објасни Платонову теорију идеја преко „Мита о пећини“ из дијалога „Држава“ наведе врсте владавине према Платоновом учењу и опише његову визију идеалне државе примени Аристотелову теорију о четири узрока на конкретне предмете да успостави узајамни однос среће, материјалних добара, мудрости и других врлина упореди средњовековну и античку филозофију 	<ul style="list-style-type: none"> Коначно и бесконачно, вечно и променљиво, непокретно и покретно: Талес, Анаксимен, Хераклит, Питагора, Парменид, Зенон, Емпедокле, Анаксагора и Демокрит Етички и сазнајни релативизам: софисти и Сократ, Сократова метода, њен филозофски значај и одбрана Сократова Сократске школе Платонова теорија идеја и учење о држави Аристотел као оснивач логике Аристотелова метафизика и теорија узрока Етичка становишта Аристотела, Епикура и Стоика Главне теме средњовековне филозофије, уплив хришћанства и однос вере и знања 	<p>Оцењивање Вредновање остварености исхода вршити кроз:</p> <ol style="list-style-type: none"> праћење рада на часу тестове примене знања <p>Оквирни број часова по темама</p> <ul style="list-style-type: none"> 1 (4 часа) 2 (22 - 23 часа) 3 (11 - 12 часова) 4 (10 часова) 5 (6 часова) 6 (7 часова)
--	---	---	--	--

<p>Модерна филозофија</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособљавање ученика да препознају специфичности модерне епохе • Упознавање ученика са значајем методе за стицање нових сазнања • Развијање критичких способности ученика у односу на науку и религију • Развијање способности код ученика за етички аргументованом одбраном властитих ставова 	<ul style="list-style-type: none"> • повезује вредности античког периода са ренесансом. Препознаје садржаје из области књижевности, историје и уметности и склапа целину • повеже став „Знање је моћ“ са проналасцима који су се догодили у времену ренесансе • објасни смисао индукције као нове методе истраживања и овладавања природом • објасни смисао методске сумње код Декарта и става „мислим, дакле, постојим“ • наведе четири Декартова правила методе • разуме појам супстанције на примеру једног представника рационализма • дефинише теорију сазнања и повезује емпиризам са критиком теорије урођених идеја • демонстрира каузалитет на примерима из свакодневног живота • наброји најважније представнике просветитељства и наведе основне идеје тог правца • објасни Кантов коперникански обрт • разликује појмове категоричког и хипотетичког императива. Наводи примере • препознаје основне тезе идеализма 	<ul style="list-style-type: none"> • Промене које доноси ренесанса, формула „знање је моћ“, нова метода и идоли код Френсиса Бекона. • Декартова метода • Спинозино етичко учење. • Лајбницова метафизика (монадологија) • Емпиризам Џона Лока • Хјумова критика метафизике и појма узрочности • Просветитељство: основне карактеристике, значај и носиоци • Кантова критика чистог ума и коперникански обрт у теорији сазнања • Кантова етика • Хегелова апсолутна идеја 	
<p>Савремена филозофија</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање ученика са основним карактеристикама савременог доба • Развијање код ученика критичког односа према друштвеним појавама 	<ul style="list-style-type: none"> • увиђа смисао Марксовог захтева за револуцијом • именује основне теме Ничеове филозофије • објасни појам егзистенције и препознаје ситуације егзистенцијалног избора • увиђа богатство правца у савременој филозофији. Кратко описује њихове карактеристике 	<ul style="list-style-type: none"> • Марксова филозофија и теорија друштва • Ничеова критика декаденције 19. века, појмови воље за моћ, превредновања вредности и надчовека • Егзистенција у савременом добу, сукоб појединца и друштва код Кјеркегора, Камија и Сартра • Кантов позитивизам и неповерење према метафизици, • Остали правци савремене филозофије (феноменологија, прагматизам, структурализам, критичка теорија и постмодерна) 	

Савремени филозофски проблеми	<ul style="list-style-type: none"> Оспособљавање ученика за сналажење у савременим расправама 	<ul style="list-style-type: none"> самостално припреми за дискусију користећи литературу и интернет дискутује и образлаже властити став о неком савременом проблему препознаје карактеристике савременог доба и препознаје чињенице које би захтевале филозофско објашњење 	<ul style="list-style-type: none"> Род, пол и филозофија Универзалност и мултикултурализам Постмодерно стање: нестанак великих прича, релативизација и индивидуализација Живимо ли у постидеолошком времену Однос виртуелне реалности и стварности 	
-------------------------------	--	---	---	--

Кључни појмови садржаја: